

{ אז נדברו }

פרשת תזו"מ תשפ"ג | לסדר: "זראיתם ויש לבכם ועצמותיכם כדשא תפרחנה..." | גליון מספר: 599

להצטרפות לרשימת התפוצה

בחייל:

a8447168@gmail.com

מה עושים עם 'קשר דם' ש-ישוב על הוריד'...??

כמידי שנה בימי ספירת העומר זה העיתוי לחשבון הנפש השנתי בענייני בין אדם לחבירו... אני רוצה לנצל את ההזדמנות הזו לפתוח את אחד הנושאים המסובכים ביותר והוא: צדקה וגמילות חסדים **בתוך מעגל המשפחתי הקרוב ביותר!!!**

ולמה זה נושא כ"כ מורכב??? כי כל זמן שמדובר בגמ" לכלל הציבור או קופת הצדקה של השכונה וכדו... כאן יש כללים מאוד ברורים!!! יש תנאים ברורים למי צריך לעזור וכמה לעזור... והנזקק גם צריך לעמוד בקריטריונים מסוימים... ויש שלב מסוים שבו אנחנו כבר לא עוזרים לו ולא מחויבים אליו... **לדוגמא:** אם מדובר בנזקק כזה שאנחנו אולי רוצים לעזור לו אבל הוא לא רוצה לעזור לעצמו... אז יש כלל: שאדם שאין בו דעה אסור לרחם עליו... ובאופן כללי יש לנו כלל: עזוב תעזוב עמו... אם הנזקק יושב רגל על רגל... אני לא אמור לעשות במקומו את העבודה... ממילא אם הלכת בשכונה ויצא לך לראות כל מיני אנשים אומללים ומסכנים וקופת הצדקה מתנערת מהם אל תמהר לבא בטענות לקופה... (בפרט שדרך כלל אותם אנשים הם גם מליאי טענות כרימון על כל מי שלא עוזר להם...) אל תמהר לשפוט את גבאי הצדקה שהם מתעלמים ממצוקת העני... כי קח בחשבון שנתח נכבד מהעניים הם עניים בדעת... ומהסוג הזה שרוצה שכולם יעזרו לו והוא לא מוכן לעזור לעצמו... כולם יכסו לו את החובות והוא ימשיך ליצור חובות חדשים... הוא יצית שרפות וכולם יכבו אותם... הוא ימשיך לבזבז את כל כספו על חיש גד וכולם יצטרכו לכסות את החובות שלו לאשראי... וכשמדובר בכזה בן אדם אסור לקופת הצדקה לעזור לו (כמובן כל מקרה לגופו)

כל זה כשמדובר בציבור הכללי!! בקופת השכונה הכללית!!!

אבל!!! כשמדובר במעגל המשפחתי הקרוב או המורחב... כאן העסק נהיה הרבה יותר מסובך... כי אותו אחד שלא רוצה לעזור לעצמו... נכון שגבאי הצדקה כבר לא נזקקים לו!! נכון שכל בעלי הגמחים כבר לא מלוים לו כי כולם יודעים שהוא לא מחזיר (ומצוה לפרסם שכל מי שמלווה לו כסף הרי הוא מניח כספו על קרן הצבא...) אבל מה נעשה שהוא גיס שלך!!! אח שלך!!! לא יעזור לי שאני אתנער ממנו... מה אעשה שהוא אח שלי... מילא אתה בעל הגמ"ח... אתה יום אחד שמת אותו ברשימת הדחיה וזהו... אתה מצידך עוסק בדבר אחד... שאתה יכול להתנער ממנו ואתה לא מחויב להלוות לו... אבל תכל'ס... מה יהיה איתו???

אצל הבן משפחה הקרוב זה לא מתחיל ונגמר ב-מה אני מחויב ומה לא... אצלו זה קשר דם... גם אם אני לא חייב להלוות לו... אבל מה יהיה איתו... עוד דוגמא: בתחום של השידוכים... יש רווקים מתבגרים שמאוד קשה לשדכנים לעבוד איתם... הם לא משתפים פעולה... השדכן יכול להתקשר והבן אדם לא עונה... הההלל... אני רוצה לעזור לך... אז למה אתה לא משתף פעולה... נו... מה התוצאה??? שבשלב מסוים כל השדכנים... וגם הצדיקים ביותר יוצאים מהתמונה ובצדק... יש גבול למחויבות שיש לי לעזור לשני!!! אם אני רוצה לעזור לשני והוא בעצמו לא מספיק רוצה לעזור לעצמו... כאן יש כלל עזוב תעזוב עמו... רק עמו...

אז כל השדכנים כבר לא מתקשרים... ותכל'ס... שערותיה של הרווקה מלבינות... ומי נשאר תמיד בתמונה??? המשפחה הקרובה!!! ש... שהם?? הם ממשיכים לרצות לעזור... אה... אבל היא לא משתפת פעולה? אז מה... אבל זה אחות שלנו... ו... ומה יהיה איתה??? הבנת???

השדכנית סו"ס היא אישה זרה!! כמה שמעשיה לשם שמים היא... אבל יש כללים כמה צריך לעזור לבן אדם... ואם הוא לא משתף פעולה... אז נקבל שכר על הפרישה ונמשיך הלאה ליהודי אחר שכן משתף פעולה... אבל המשפחה הקרובה אף פעם לא יוצאת מהתמונה... אצלנו זה לא מצוות חסד... אצלנו זה "אל נא תהי כמת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו..." אכפת לנו מהאח... אכפת לנו מהאחות...

ואני לא צריך לספר לך שיש אנשים שנקלעים למצוקות קשות... ואף אחד לא מרחם עליהם ובצדק!!! כי זההרנו אותך... אמרנו לך שלא תעשה את זה כי זה מה שיקרה... וכבר עשית את זה כמה פעמים וכל פעם עזרתי לך והזהרתי אותך שזהו... מהיום אם אתה נכנס לבוך אני יותר לא מוציא אותך... ותכל'ס... שוב הוא הסתבך... ושוב הוא שב על קיאו וכולם מתפוצצים עליו... כועסים עליו וזונחים אותו ומגיע לו... ביושר!!!

ומי נשאר בתמונה??? המעגל המשפחתי הקרוב!! הם לא יכולים לעזוב אותו כי... כי... כי מה יהיה איתו?? והרבה פעמים גם הוא מצידו מתייבש לפנות לבני המשפחה כי גם לו לא נעים... הוא יודע שהוא הגדיש את הסאה... ואז!!! בני המשפחה בעצמה יוזמים... ולמה???

כי מה יעזור לנו שנתנער ממנו... מה יעזור לנו שנפנה לו עורף... הרי אם גם אנחנו לא נעזור לו... אז מי יודע מה יקרה לו... ותכל'ס אנחנו דואגים לו!! בקיצור: המעגל המשפחתי הקרוב זה הקשר הכי עמוק והכי נפלא ו... וגם הכי תוקע!!! כן... כמו שמשפחה זה קשר דם הכי עמוק... באותה מידה כשאתה נתקע עם מישהו שהתנהלות שלו בלתי נסבלת... אתה תקוע איתו עד הסוף!!! וזה מעצבן ומפוצץ...

אבל הנה!!! כאן הגענו לגרעין הקשה ביותר של בין אדם לחבירו!!!

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם
בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

צריך להתייעץ!!!! השאלה: מי הוא היועץ מספר 1 בציבור החרדי???

מידי ערב בתפילת ערבית אנחנו אומרים בברכת השכיבו "ותקננו בעצה טובה מלפניך..." כתוב כאן חידוש גדול: כתוב כאן שה' גם נותן עצות!!!! אני תמיד ידעתי שה' מחליט... ה' קובע... ה' גוזר... אבל לא!!! ה' גם נותן עצות... אוהו... זה נשמע מאוד מעניין... אני כבר הרבה זמן רוצה להתייעץ עם מישהו חכם... אני חושב מי יכול לתת לי עצה טובה... עצה שאני יוכל לסמוך עליו שזה הדבר הנכון... אבל אם אתה אומר שאפשר להתייעץ עם בורא עולם בכבודו ובעצמו... אוה... איפה?? איך?? איפה נרשמים?? איך זה עובד??

אז זהו... שיש שני סוגי עצות!!!! יש עצה של אבא ויש עצה של יועץ... מה ההבדל ביניהם??

יום אחד מישהו ראה אותי אוכל ממתקים... והוא אמר לי... תשמע עצה שלי... תאכל פחות מתוק... זה לא בריא... זה לא טוב לשיניים... הקשבת בנימוס... חיכיתי שהוא יסיים והמשכתי הלאה לממתק הבא... כמו שזכותו לתת עצות כך זכותי להמשיך הלאה את החיים... ככה נראית עצה של יועץ!!! אבל כשהגעתי הבייתה... אני לא מרשה לילד שלי לשתות פטל לפני השינה... למה?? ככה!! אין!! אין לשתות!! נו... באמת למה?? אתה יודע למה?? כי גם אני יועץ... ואני מקרב לבי מייעץ לילד שלי שלא יהיה לו חורים בשיניים כמו שיש לי... כי אני אוהב אותו ואני לא מאחל לו טיפולי שיניים כמו שלי... נו... והיות וזו העצה שלי אז אין!!! אין ממתקים לפני שינה... אני לא נותן לילד שלי עצות... אני פשוט מעמיד אותו בפני עובדה שאין ממתקים לפני שינה... ובינינו... אם תשאל אותי למה... זו עצה!! זה בסה"כ עצה של יועץ... אני פשוט קובע עובדות והעצה שלי עובדת הרבה יותר מהעצה שאותו זקן אמר לי... למה?? כי לילד שלי אני לא מייעץ... אני פשוט קובע עובדות בשטח... אבל זה נטו משיקולי עצה!!! אם תחשוב... זו בסה"כ עצה... כל הסיבה שאני כך קובע עובדות בבית זה רק בגלל שאני מייעץ לילד שלי שלא כדאי לו לאכול ממתקים... רק היות ואני מאוד מאוד אוהב אותו ואני יודע איך זה יראה אם אני אתן לו עצות... לכן אני לא מציג את זה כעצה אלא כעובדה!

זה סוג העצות שהקב"ה מייעץ לנו!! אבא שבשמים אוהב את הבן שלו מאוד... ולכן גם כשהקב"ה נותן לבן שלו עצה... ה' לא מציב את זה כעצה אלא כעובדה!!! ה' מציב בפני כל אחד מאיתנו עובדות... זה מה שיש... זה הנתונים שלך... זה המצב הפיננסי שלך... זה הגורל שלך... וזה מה שיש... אליבא דאמת אם היית כשיר לקבל עצות מה' הוא היה מייעץ לך שכך תעשה... אבל היות והוא לא נחוש בטובתך לכן ה' מציב את זה בתוך עובדה ולא בתור עצה!! אבל למעשה זה בסה"כ עצה... וזה מה שאנחנו מתפללים לה' בתפילת ערבית... "ותקננו בעצה טובה מלפניך..." אבא שבשמים... הרי כל מה שעובר עלי זה בסה"כ עצה עמוקה!! זה הדבר הכי נכון והכי טוב בשבילי... זו העצה הכי טובה שאתה היית מייעץ לי... רק מה?? היות והצבת את זה כעובדה ולא כעצה... אז לפעמים זה נראה כמו בעיה... כמו חולשה... כמו צרה... אז אנא ה'... ותקננו בעצה טובה מלפניך... תן לי להבין את העצה עמוקה שיש כאן... תן בלבנו בינה להבין איזה תועלת יש לנו מכל זה... וכך נוכל לגשת להתמודדות של החיים לא כמו קשיים אלא כמו עצות טובות לחיים...

בא ניקח דוגמא: כשדוד המלך היה בחור צעיר... הוא היה מאוד שברירי... כל הרקע האישי שלו היה נחות מאוד... מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי... נזרק ונדחה מכל מקום... ואנוכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם... שום ישיבה לא רצתה לקבל אותו ולא התייחסו אליו... לילות שלימים דוד שוכב במיטה ומתייסר במחשבות... למה?? למה רבש"ע?? למה עשית אותי כזה?? ימים יגידו... ויום אחד דוד המלך מבין הכל למפרע ואומר: אברך את ה' אשר יעצני!!! אף לילות יסרוני כליותי, שיויתי ה' לנגדי תמיד!!!!

דוד המלך מבין למפרע שהדרך היחידה שלי להגיע לאן שהגעתי זה רק ע"י הנתונים הקשים האלו... ורק באמצעות האופי המאוד שברירי שה' נתן לי... רק בזכות השבריריות הזו... רק בזכות שכולם ריחקו אותי... זה מה שגרם לי לפנות רק לה'... דיברתי איתו... שיויתי ה' לנגדי תמיד!!! ורק כך הגעתי לאן שהגעתי... דוד לפתע מגלה שכל הנתונים הקשים שהיו לו בתור צעיר... לא רק שזה לא היה ניסיון או עונש או בעיה... אלא זה היה בסה"כ עצה!! אברך את ה' אשר יעצני!!! ה' רצה להביא אותי לשיעור קומה מסוים ובשביל זה ההמלצה הנכונה ביותר הייתה להיות הכבשה השחורה בבית... או להיות הלא יוצלח של השיעור בישיבה שלא התקבל לשום ישיבה גדולה... זה היה המתכון והמרשם איך להגיע... זו העצה שה' יעץ לי... רק מה? היות וה' יעד אותי לזה בכל מחיר... לכן הוא לא נתן לי עצות... הוא פשוט הציב את זה כעובדה ולמעשה זו עצה...

כשמבינים את זה הכל נראה אחרת... כשמבינים שכל הנתונים של החיים שעל פניו נראים לנו קשים... זה בסה"כ עצה!! לו יצויר שהיית מספיק בוגר להבין עניין... זה מה שהוא יתברך היה מייעץ לי לטובתי ואת זה הייתי רוצה... רק מה? היות וסו"ס אני קטן ולא מבין... לכן ה' הציב את זה כעובדה... אבל סו"ס עדיין זה מגיע בתור עצה!!!!

לכל אחד מאיתנו יש את החבילה הפרטית שלו... את הנתונים האישיים שלו... את הנתונים המשפחתיים שלו... את ההסתבכויות שלו... את החולשות והספציפיות שלו... ואת המצב הפיננסי שלו... צריך לדעת שכל זה בסופו של דבר הוא עצה!!! להבין מה פה העצה... ואיך כל דבר פה הוא הדבר הנכון ביותר שיכול להוביל אותי לשיעור קומה שלי???

אין סיכוי שאני יכול להקיף את הנתונים האלו!! בשביל זה אני לא רבש"ע... הנה לך דוד המלך שסובל כ"כ מריחוק... לך תסביר לו בימים הקשים ביותר שזו הדרך היחידה לצמוח לנעים זמירות ישראל דוד בן ישי עבדך משיחך... קח את זה כמדגם לשלל התמודדויות וחולשות בחיים שאין לנו קצה חוט להבין איך בדיק זה מוביל לשלימות הכי גדולה ולשיעור קומה הכי גדול... דבר אחד אנחנו יכולים לדעת... היות ואני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך בורא ומנהיג לכל הברואים... אז אני מאמין שכל פרט בנתונים האישיים שלי הוא עצה עמוקה ממנו יתברך!! אני פשוט מאמין לו!! ואני לא צריך להבין איך הכל מוביל לטוב... כי מספיק לי לדעת שזה טוב!! בינינו... כל המלצה רפואית או המלצה של איש מקצוע... אנחנו לא תמיד מבינים איך זה בדיק פותר את הבעיה... אבל היות ואמר לנו את זה איש מקצוע אז אנחנו רגועים... אנחנו שלימים עם המהלך... אז זהו!!! שאין עוד מלבדו וכל קושי או התמודדות בחיים... אם רק נרצה... נבין שזו עצה עמוקה ממנו יתברך... נקבל את זה ולא נתרעם... ונשמח שזוכים אנו לקבל עצות ממי שאמר והיה העולם.

הרהורים ב'דקת הדומיה' של יום

השואה...

כמידי שנה בימים אלו מדינת ישראל מכריזה על יום זכרון והנצחה לחללי השואה... לא נעים לי... למרבה האבסורד דווקא היום הזה מידי שנה מעורר בי הרהורים ותובנות עמוקים...

אתה יודע למה???

דווקא בגלל שאנחנו מתנגדים ליום הזה!!! דווקא בגלל שהיהדות החרדית לאורך כל השנים מתנגדת לתאריך הלא סימפטי הזה (שבוחר להנציח את מרד גשו ורשא במקום להנציח את שבר בת עמי) דווקא בגלל צורת ההנצחה החילונית והלא יהודית הזו לשואה (ול-מה שהם קורים גבורה)... דווקא היום הזה מעורר אצלי הרהורים כי... כי... **כי ננו... ו... איך זה נראה אצלנו??** איך אנחנו החרדים לדבר ה'- איך אנחנו בוחרים להנציח את השואה?? האם אנחנו מנציחים את השואה בצורה יותר טובה?? כן... הבנתי שביום השואה החילונית עושים את זה לא טוב... הם מנציחים את השואה לא נכון... את זה כבר הבנתי... אבל הלאה... מה איתנו?? איך אנחנו מנציחים את השואה?? האם אנחנו מנציחים אותה יותר טוב מהחילונית??

זה מה שתופס אותי ביום הזה!!!

הרי את השואה חיבים איכשהו להנציח... מוכרחים לעשות איתה משהו!!! אי אפשר לשכוח ולהתעלם ולהמשיך הלאה... השאלה היא: מה אנחנו כן עושים?? במה מנציחים??

אז אנחנו לא עומדים דום בצפירה... אז מה כן?? תסתכל לי בעיניים: האם עשינו משהו עם השואה?? האם יש איזשהו לקח שהוצאנו משם?? האם פעם אחת העזנו לעשות חשבון הנפש למה זה קרה? נא להזדרז לענות לי תשובה... כי אחרת אני אאלץ כן לעמוד דום בצפירה... תבין... לפחות את זה... אם שום דבר אחר לא... לפחות לעמוד דום...

בקיפור: את השאלה הזו אנחנו אמורים לשאול את עצמנו!!!

והשאלה הזו הייתה צריכה להישאל ממזמן... ואם היא לא נשאלה... אז למרבה האבסורד... מדינת ישראל היא זו שמזכירה לי מידי שנה שיש פה נושא שעדיין לא טופל אצלנו...

אז אני אשתף אותך במה שאני חשבתי... וזה לא פוטר אותך מלהתבונן בנושא הזה... ובכן: כידוע בשמונים שנה האחרונות יש סדין אדום מאוד רגיש בעם היהודי... זה גם נחשב לאחת העבירות חוק החמורות ביותר בחוק הישראלי... קוראים לה: **הכחשת השואה!!!** מי שמעיז להכחיש את השואה... אוטומטית הוא נכנס לרשימה של האויבים שמצהירים באופן רשמי שמכריזים למחוק את ישראל מהמפה... זה תמיד הולך יחד...

ומשום מה אף פעם לא הצלחתי להבין טייטש... מה זה בכלל הדבר הזה... **מה זה נקרא להכחיש שואה??** אני לא מבין... וכי מישהו מתווכח עם עובדות?? יש מי שמנסה להכחיש את העובדה שבוורשא חיו 200.000 יהודים ומשום מה באזור שנת התש"ג התש"ד הם פשוט נעלמו? וכי המספר האסטרונומי של שש מיליון יהודים שנכחדו זה מספר שאפשר לטייח אותו ולהכחיש אותו?? בקיצור: לא הצלחתי להבין... מה טוען מי שמכחיש שואה... מה... לדעתו אותם שש מיליון יהודים ממשיכים עד היום לחיות בטוב ובנעימים... אז איפה הם? וכי מישהו מתווכח על אבן מקיר תזעק של 'ארצכם שממה עריכם שרופות אש אדמתכם לנגדכם זרים אוכלים אותה...?'... מישהו יכול להתווכח עם החורבן שזעק ביום שאחרי מכל פינה?? ברור שלא!!! אלא מאי?? פשוט וברור שגם מי שמכחיש שואה לא מנסה להכחיש עובדות ולא מנסה לטשטש מספרים וכ"ש שהוא לא יכול להתווכח עם מסמכים בורורים...

אז מה כן? מה זה בכל זאת להכחיש שואה???

במה אנחנו מנציחים את

ה'שואה'...???

(המשך-) העניין הוא: שסו"ס הייתה מלחמה... מלחמת עולם השניה הייתה מלחמה עקובה מדם בשביל כל העולם... נהרגו בה יותר מחמישים מיליון בני אדם... ושש מיליון מתוכם היו יהודים... וכאן מתחיל הויכוח, מגיע מכחיש שואה וטוען: תשמע... סו"ס הייתה מלחמה... פגזים התעופפו לכל עבר... במשך חמש שנים מטוסי קרב ירו ללא הבחנה וכתוצאה מזה מתו מאות אלפי פולנים, רבבות הונגרים... גם מיליונים של חיילים רוסים... וגם... גם על הדרך מתו שש מיליון יהודים כמו שכל האחרים מתו... זו טענה של מכחיש שואה! **ופה מזדעק היהודי כנשון נחש ומסתער כמו חיה פצועה ומכה באגרופו על השלחן חזק בקול לא לו: לא לא!!! ממש לא!!! הנוסחה הזו לא מקובלת עלינו!!!** הגרמנים הרגו את היהודים **בכוונה!!!** **בשיטתיות!** הם הגו תכנית שטנית ומגמתית ומכוונת לגמרי לגמרי באופן הכי ממוקד נגד העם היהודי!!! יש הבדל תהומי בין מיליוני אזרחים תמימים שנהרגו מכדור תועה לבין היהודים... אצל היהודים זו היה תכנית השמדה מתוכננת ושיטתית!!! וכאן מגיעים כל התיעודים והמסמכים והעדויות המצמררות מכבשני אושוויץ ואפילו הסרטות מפורשות של נאומים ברורים שאותו צורר מכריז שעיקר המאבק שלו זה נגד המצפון היהודי... והדברים כבר ידועים... אין כיום מי שלא מודה בעובדה הזו... **אבל רגע... שים לב מה שקורה פה:**

הרי תכל'ס... בשורה תחתונה מדובר פה בסה"כ בחבל דק שמפריד בין המכחיש שואה הסדרתי לבין יו"ר יד ושם... הרי למעשה שניהם לא מתווכחים עם עובדות וגם לא מנסים לטשטש את הממדים המפלצתיים... כל הויכוח ניטש רק על הגדרה מאוד מסוימת... עד כמה זה היה מכוון אישי נגד היהודים... **ולמרות זאת!!!** למרות שהויכוח הוא רק על חבל דק שכזה... זה לא סתירה שהחבל הדק הזה בשבילנו הוא עקרונות רוגיים בעוצמות בלתי נתפסות!!! הפרנציפי הזה עולה לנו בחיים... ואין גבול לזעזוע ושאת נפש שיש לנו בייחס למי שמעיד בחצי פה לטשטש ולעמעם ולהכהות את הפרט המאוד נקודתי הזה...

עד כאן ברור??? **כעת בא ניחח את אותה נימה בדיוק אלינו!!!**

בינינו לבין עצמנו: אליבא דאמת מי הוא המכחיש שואה הגדול ביותר???

זה כל מי שיוזע את כל מה שהנאצים עוללו לנו בכוונה... יודע להציף את כל תכנית ההשמדה המזויעה שלהם והוא מקפיד לספר את זה כדי שלא ינסו להכחיש את זה... **אבל!!! דבר אחד הוא שוכח לספר!!!**

למה?? מה היה להם מאיתנו? מה הם באמת באמת רצו דווקא מהעם היהודי?? מה הגרמנים המערביים איבדו דווקא אצל היהודי??

האם מישהו מאיתנו זוכר לא להכחיש שהיה פה משהו מכוון **לא רק** מצד הגרמנים... אלא להבדיל- גם מכוון מצד גזירת שמים?? מישהו זוכר שהנושא העיקרי פה זה ה"משפטן תהום רבה" של אף וחימה וקצף גדול שה' שפך על עמנו? מי שמתעלם מהפרט הזה!! מי שמנסה לטייח ולהכחיש את מידת הדין האיומה שהתגלתה בשואה... **הוא!!! הוא המכחיש שואה האמיתי!!!** בדיוק כמו שכולנו מבינים... שמאוד מאוד משנה לנו האם שש מיליון יהודים נהרגו בטעות או בכוונה... הפרט ה'שולי' הזה הוא מאוד מרכזי ומהותי בשבילנו... אז זהו!!! שיש פרט שעוד יותר אמור לעלות לנו בחיים... **על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הזה??** כן... "ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם וראו את מכות הארץ והיא ואת תחלואיה את חילה ה' בה, גפרית ומלח שריפה כל ארצה... ואמרו על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הזה? ואמרו על אשר עזבו את ברית אבותם... ויחר אף ה' בארץ ההיא להביא עליה את כל הקללה הכתובה בספר הזה. ויתשם ה' מעל אדמתם באף ובחימה ובקצף גדול... הנסתרות לה' אלוקינו... אבל הנגלות?? הנגלות לנו ולבנינו עד עולם!!!

כתוב כאן שאסון השואה כבר מוזכר ומפורש באש שחורה על גבי לבנה בסוף הקללות שבמשנה תורה!! הקב"ה מתרה בנו בפרשת ניצבים וילך ומזהיר אותנו שוב ושוב ללמוד ולשנן את שירת האזינו כדי שתהיה השירה הזאת לפנינו לעד!!! "שימה בפייהם..." כדי שלא נוכל להתחמק ולומר שה' לא התרה בנו מראש שזה מה שהולך לקרות...!!! (אגב: משום מה לא ידוע שמישהו בעולם היהודי מיישם את הציוני הזה וזה פלא... אין יתכן שיש ציוני ממוקד וספציפי על שירת האזינו שתהיה שגורה על לשונו של כל יהודי... ובאמת מהסיבה הזו בזמן שביהמ"ק קיים הלויים היו משוררים את שירת האזינו מידי שבוע במנחה של שבת... והיום משום מה זה נשכח... ודי ברור למה... זה יצר הרע מיוחד להשכיח מאיתנו את המסמך שנכתב ומשורטט בדיוק לדור האחרון שלנו... שכ"כ עקרונות שלא ישכח מאיתנו... את הכל אנחנו לומדים חוץ מזה... שנזכור שהקב"ה הזהיר אותנו שיום אחד זה יקרה!!! וכשזה יקרה והדור האחרון יעמוד וישאל מה קרה?? על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הזה?? וה' עונה לנו את התשובה: תדעו לכם!!! שעם ישראל עזבו את ה' ולכן זה קרה!!!

כן... לא פופולרי לומר את זה... לא אוהבים לדבר על זה... אבל חייבים לדבר על זה!! חייבים לדעת שהשואה לא הגיע לדור שכולו זכאי... זה במילים הכי עדינות שיש... כמובן שיש רתיעה לדבר בגנותו של אותו דור כי סו"ס היו בדור הזה גם הרבה צדיקים וקדושי עליון ושרפי קודש כפי שכולנו יודעים... יש גם המון עובדות מסמרי שיער על היהודים היראי שמים שהיו בדורות אלו שהתגלו באצילות הכי מרוממת ועל הסיפורים האלו גדלנו אבל... אבל... אבל מה נעשה שיש גם סיפורים אחרים שאת זה פחות סיפרו לנו... כי לאף אחד לא היה עניין לחשוף אותנו לפנים הפחות יפות שהיה ברוב מנין ובנין כלל ישראל באותו דור...

ואנחנו צריכים לדעת את זה!!! וחובה לדעת את זה!!!

וסליחה על הביטוי... מי שרוצה לטייח ולא לדבר על זה... עדיף שלא ידבר על השואה בכלל... אבל לספר על השואה... לשים על השלחן את כל הצרות שכלל ישראל עבר ולא לספר על איזה רקע זה בא... על זה!! בדיוק על זה אומר ר' אלעזר הקליר בתשעה באב: 'ורוח הקודש למולם מרעים, הוי על כל שכני הרעים, מה שקרה להם מודיעים ואת אשר הם עשו לא מודיעים, אם תאכלנה נשים פרים משמיעים, ואם יהרג במקדש ה' כהן ונביא לא משמיעים...' **אין לנו רשות לטייח את האמת הזו!!!** אין לנו רשות להציג את צד אחד של המטבע בלי הצד השני... (על זה נאמר: מפרסמים את החנפים מפני חילול ה') ומי שלא נוגע במשפטן תהום רבה הרי הוא המכחיש שואה האמיתי!!! הוא אולי מכיר בשואה הגשמית... אבל מתעלם מהשואה הרוחנית שהיא היא זו שגרמה בעוונות לשואה הנוראה... וכאן חשוב להדגיש!!! שגם כשאנחנו מדברים על העוונות שגרמו את השואה... סו"ס ברגע שאותם יהודים נהרגו על קידוש ה' הרי על זה מקונן אסף: נתנו את נבלת **עבדך** מאכל לעוף השמים בשר **חסידך** לחייתו ארץ והגמ' בסנהדרין (מז). שואלת: הרי הפסוק הזה מדבר בבית ראשון שאותו דור עברו על ג' עבירות... אז איך אפשר לקרא עליהם "נתנו את נבלת **עבדך**... בשר **חסידך**..." על איזה עבדך מדברים? וממתי הם חסידים?? **ועונה הגמ' תשובה מבהילה:** שברגע שהגוי הרג אותם הרי מיתתם כיפרה על עוונותיהם... אז בין רגע!! באותו רגע שהם נהרגו הם כבר חזרו להיקרא נבלת **עבדך** ובשר **חסידך**... ולכן לאחר הריגתם מתייחסים אליהם כעבדי ה' וחסידים גמורים...

ממילא אותו דבר כאן: גם הציוני והמשכיל והחילוני והעוכר ישראל שלעג לכל הקדוש והיקר... ברגע שהגוי שפך דמם כמים במחנות אושוויץ ובכנוולד הרי מכאן ואילך "נתנו את נבלת **עבדך** מאכל לעוף השמים בשר **חסידך** לחייתו ארץ..." ואצלנו הם כבר בגדר עבדי ה' וחסידים... ארץ אל תכסי דמם... מכאן ואילך אסור לדבר בגנותם...

אבל!!! זה לא פוטר אותנו מלקחת מוסר!!! זה לא פוטר אותנו מ-ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו **מאחריכם!!!** אנחנו הדור השלישי מחויבים במקביל לעמוד ולשאול את השאלה שהתורה מצווה אותנו לשאול: על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הזה?? ה' לא רוצה שהגוי יקדש את היהודי... ה' רוצה שהיהודי יקדש את עצמו ואז הגוי לא יצטרך לעשות את העבודה הזו במקומו... ומהסיבה הזו אנחנו כן מחויבים לדעת את מה שלא גילו לנו... לדעת שמתוך שש מיליון עבדך ובשר חסידך שהושלכו כדומן על פני האדמה... הרי רוב מנין ובנין כלל ישראל היו במצב לא... לא... לא בדיוק... והעסקים המשיכו כרגיל והם התברכו בלבם לאמר שלום יהיה לי כי בשירות לבי אלך... ואני אמשיך לעבור על רצון ה' ואני אעשה מה שאני רוצה ולא יקרה לי כלום...

ואז הגיע השואה!!! השואה הייתה דפיקה איומה ונוראה ומזויעה שהקב"ה דפק דפיקה אדירה על

זה לא מרביץ!! אותו יהודי שהיה לו יראת שמים והוא ידע שאי אפשר לעשות מה שרוצים... לאט לאט הוא שם לב שאפשר... אפשר להתחיל לעזוב את קיום התורה והמצוות ו... ולא קורה כלום... והחפץ חיים בכה ובכה וגדולי התורה והחסידות עמדו והתריעו... ה' לא יוותר!! ה' לא יסלח!! ותכל'ס... הכל בסדר... הכל זורם... הציונות משגשגת... שלום רשעים אראה... הכל טוב!! זה!! זה מה שגרם לכ"כ הרבה יראים ושלימים להחליק במדרון... מה הנקודה?? והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי!!

אני אעשה מה שאני רוצה... ותראה... לא קורה כלום... הכל טוב...

ואז הגיעה השואה והכריזה: "לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן אף ה' וקנאתו..." ואת זה!! את זה אנחנו מוכרחים להפנים!! אנחנו מצד אחד נמצאים בדור שכולו זכאי... אבל מצד שני המופקרים שבינינו... הטענה שלהם היא אותה טענה בדיוק... אתם הרבנים תמשיכו לחפור ואנחנו נמשיך לחגוג ברשת... לעשות מה שבא לי איפה שאף אחד לא רואה... ללכלך את מי שאני רוצה ושום דבר לא יקרה...

אז זה!! שאותו דור שככה דיבר... אחרי עשרות שנים של הפקרות... פתאום הגיעה הדפיקה על השלחן וחזרה לסדר!!

ואת זה חייבים להציף בדור שלנו!! ואולי מכאן תצא הפניה לכל מדריכי המסעות בעקבות העבר וכל המרצים שמדברים על השואה... כן... אם אתם כבר מדברים על השואה אין לכם רשות לטייח את התוכחה הזו!! כשאתם עומדים שם באושיץ וכולם מסריטים עם המכשיר שלהם... אתם מוכרחים להגיד להם: חברה... גם אז אנשים עשו מעשיהם במחשכים והתברכו בלבבם שלום יהיה לי... אני אעשה ככל העולה על לבי ושום דבר לא יקרה... ויום אחד בהיר הגיע יום תוכחה...

ומי שלא מדבר על זה אין לך הכחשת שואה גדולה מזו!!!

ואם אנחנו לא נציף את הנושא הזה מידי פעם... אז במה אנחנו יותר טובים מאותו חילוני שתוך כדי כתיבת שורות אלו נשמעה לפתע האזעקה והוא עמד דקת דומיה... אתה מזלזל בדמת דומיה... וכי אתה עושה משהו יותר טוב?? אתה גם דקה לא נותן לזה... אתה מטייח גזירה של שש מיליון יהודים והופך אותה למקרה של כמה חיות אדם...

ושלא יובן לא נכון: הדברים האלו לא אמורים בייחס לאותם צדיקים שבאותו דור שקיימו את כל התורה כולה מאל"ף עד תי"ו אבל אנחנו חייבים לקחת מוסר ולהתחזק... כדי שעל ישראל שלום והוא יברך את עמו בשלום...

התחיל ונגמר בהם ואילו את גזירת שמים אתה משאיר מבחוח...?? הרי אתה הוא זה שנוהג פה מידת האכזריות!! אתה הוא זה שמכחיש את עיקר האמונה הבסיסי שיש בורא לעולם!! ונראה לך באמת ש'שכח קל, הסתיר פניו, בל ראה לנצח'?? זה כבר לא הכחשת שואה!! אלא הכחשת מציאות ה' בסיסית!!

שיהיה ברור: לסכם את השואה באצבע מאשימה נגד הגרמנים וכך לסיים את הסיפור אין לך הכחשת שואה רוחנית גדולה מזו ואין לך דרך אכזריות יותר גדולה מזו בייחס להנהגתו יתברך...

אז שוב: כמובן שיש הנהגה שנקראת "הנהגת היחוד" שאנחנו לא יודעים למה זה חשבונות שמים וכאן יהודי לא שואל שאלות ובהמות הייתי עמך... אבל לידער לידער... זה נכון כשיהודי לא מבין למה... אבל כשהכתובת רשומה על הקיר... אז ה' רוצה שנבין היטב היטב למה!!

ואגב: כאן חשוב להזכיר: יש פסוק שאנחנו מרבים להשתמש בו "שאל אבין ויגדך זקניך ויאמרו לך..." משום מה הפסוק הזה נתפס לנו בראש שזה הולך על סיפורי נפלאות וישועת ה'... (זה נכון... סו"ס מכאן למדים על פרסומי ניסא דחנוכה) אבל צריך לדעת שהפסוק המקורי הזה מדבר על שירת האזינו!! שאל אבין ויגדך... מה יגדך?? יגדך את הדברים הטובים (כנשר יעיר קינו, יסובבנהו יבוננהו) אבל יגיד לך גם את ההמשך... יקניאוהו בזרים, בתועבות יכעיסוהו, יזבחו לשדים לא אלוך... כי אש קדחה באפי ותיקד עד שאול תחתית ותאכל ארץ ויבולה ותלהט מוסדי הרים... כן!! את זה שאל אבין ויגדך... תשאל אותו למה אש קדחה באפו יתברך?? תשאל אותו מה קרה ש'איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה"?? על איזה רקע?? גם את זה ובעיקר על זה אנחנו צריכים שאל אבין ויגדך... ואם תשים לב גם בפרק ע"ח בתהילים... למען ידעו דור אחרון בני יוולדו ויקומו ויספרו לבניהם... מה?? מצד אחד מספרים תהילות ה'... ומצד שני: ולא יהיו כאבותם דור סורר ומורה, דור לא הכין לבו ולא נאמנה את קל רוחו... כן... גם את זה דור האחרון צריך לדעת!! ומשום מה את זה אנחנו מטייחים... אנחנו שואלים את הדור הקודם רק סיפורים יפים... רק את הסיפורים שכיף לנו לשמוע...

ואין לנו רשות!! אין לנו רשות לפייף את הדורות הקודמים על חשבון הנהגת ה'... על חשבון מוסר ה' שרצה לעורר פה מישהו...

אין לנו ברירה... אנחנו מוכרחים לחטט ב'מסמכים' הפחות נעימים... ולהיווכח שהשורש פורה ראש ולענה שכולנו מכירים היום שמצפצף וממשיך לעשות ככל העולה על רוחו בשלל תחומים ובפרט בהפקרות מול הרשת האלחוטית שבייא בייא... עדיין מרקדת בינינו... ומתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי...

כן... אין צורך לחטט יותר מידי מה בדיוק החטאים שהיו באותו דור... זה לא כ"כ משנה מה היו הפיתויים אז כי הפיתויים היום שונים...

יש חטא אחד ויחיד שהוא תמיד יהיה מכנה משותף בין הדור שלנו לאותו דור: והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי!! אותה משכילים שפרקו עול מלכות שמים זה הלך והתפשט לרוב מנין ובנין כלל ישראל... איך זה התפשט כ"כ?? פשוט ראו שאפשר לעזוב את ה' ו... ו...

השלחן והכריז: לא יאבה ה' סלוח לנו!!! כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא ורבעה בו כככל האלה הכתובה בספר הזה... (כמובן שאין הדברים אמורים כלפי היראים ושלימים שהיו באותו דור שגם אם ניספו בעוונות אחיהם... אבל צריך לדעת שזה מה שהיה)

שוב... קצת מפחיד לדבר בנימה הזו. כי לאורך שבעים שנה האחרונות כמעט ולא דיברו בשפה הזו... אחרי השואה אף אחד לא קם ודפק על השלחן והכריז: רבותי: חטאנו עם אבותינו העוינו הרשענו...

כן!! לא לחינם התורה מדגישה: ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו **מאחריכם**!! התורה מדגישה שהדור האחרון... הדור השלישי או הרביעי... בניכם אשר יקומו **מאחריכם**. הם יצטרכו להציף את השאלות האלו...

ולמה?? מסיבה פשוטה: לדור של ניצולי שואה לא היה את האפשרות לפתוח את הפצעים האלו... כי הם היו עסוקים בלאסוף את השברים ולשקם את ההריסות כמו במחלקת טראומה שמגיע פצוע קשה ונאלצים להכניס אותו למצב 'מורדם ומונשם' כדי לאפשר לגוף להתאושש ולחזור אט אט לעצמו... **אותו דבר כאן:** הדור שאחרי השואה היו צריכים להשקיע את נשמתם בלהמשיך הלאה... להרדים את העבר... לא לחטט בו והעיקר לשקם הריסות ולאחות שברים... גם הדור שאחריהם היה עסוק בעיקר בבניה וצמיחה מחדש... לא היה להם את היציבות והשקט הנפשי לעמוד כמונו ולהתחיל ללמוד את 'שבר בת עמי' ולגשת לזה כמו שניגשים ללמוד סוגיה!! ואם תשים לב בשנים האחרונות התחילה התעוררות פנימית רחבה בציבור לגשת לנושא של השואה ולפתוח אותו כסוגיה!! כי אנחנו כבר הדור האחרון בניכם אשר יקומו **מאחריכם**... ואנחנו כבר מסוגלים ומחויבים ללמוד מול הסוגיה הזו ולהתמקד בשאלת השאלות: על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת? מה חרי האף הגדול הזה?

ואם אנחנו מסתובבים סחור ומדברים על הכל בכל... מדברים על כל הניואנסים הפוליטיים שקדמו לזה... ואת כל השתלשלות העניינים ותכל'ס את השאלה הבסיסית הזו אנחנו לא שואלים... **אז תגיד לי: מי הוא המכחיש שואה הגדול באמת אם לא אנחנו??** אם אנחנו לא יודעים לקחת מוסר מהשואה... אז במה אנחנו מנציחים את השואה יותר טוב מהדקת דומיה של החילוני האומלל?? תבין: על זה!! בדיוק על זה מתבטא הרמב"ם: שאם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית הרי זו מידת אכזריות... "מה פירושו?? כמו שכולנו מבינים שאחרי כל צעדות המוות והכבשנים ותאי הגזים והמיליונים שנהרגו... מי שמעיז אחרי כל זה להתעלם ולהגיד שזה לא היה ממש בכוונה... אנחנו רואים בו אכזרי!! אנחנו רואה בו טביעות אצבעות של פרו נאצי!! אז הנה... זה בדיוק מה שהרמב"ם מפנה אלינו את האצבע ואומר: אם אחרי כל החרי האף הגדול הזה... אם אחרי כל האף והחימה והקצף הגדול שה' קצף על נחלתו... אם אחרי כל זה אתה עדיין משחק ראש קטן וחושב שבמקרה הגרוע הסיפור מתחיל ונגמר בנאצים וזהו...?? הם הכל

אחראי התספורת שמטעם לשכת הכהנים...

קוראים לי אבייתר הכהן ואני ספר מתוקף תפקידי במקדש!!! כן... אני ספר... לא ספר של כפר קרצום... אלא אני אחראי התספורת מטעם לשכת הכהונה!!! פעם אני משמש כספר בלשכת המצורעים ופעם זה מטעם בלשכת הניזירים... כן... מדובר בשתי לשכות שנמצאות בעזרת נשים שמתחת העזרה... זה לשכות שכולנו מכירים אותם מחג הסוכות... כי כל השנה הם בלי תקרה... רק ארבע קירות פתוחים מתחת כיפת השמים... אבל במוצאי יו"ט ראשון של סוכות שמים עליהם תקרה שמשמשת כריצפת גלריה- גזוזטרה כדי לאפשר לנשים לעמוד מעל הלשכות וכך הם יכולות להשתתף ולראות במעמד של שמחת בית השואבה... בטח... כולם יודעים שהכרטיס כניסה הכי יוקרתי זה למתחם של לשכת הניזירים כי הוא במקצוע דרומית מזרחית- מצד ימין מאחורה... מי שמקבלת מקום במתחם הזה יכולה לראות לא רק את הריקודים שלמטה... אלא גם את התזמורת שיש על הט"ו מעלות... ולכן בדרך כלל הרבעצן המבוגרות או נשות ת"ח הם אלו שמקבלות את המתחם האחמט"ת הזה (או לחילופין את המתחם של לשכת בית שמוני שמסמל- במקצוע צפונית מזרחית) אבל הנשים היותר צעירות מקבלות את המתחם שמעל לשכת המצורעים שהוא מסומן במקצוע צפונית מערבית מצד שמאל מקדימה... שזה כבר ממש צמוד לט"ו מעלות ומסמיל יותר קשה לראות... אבל הם לא מתלוננות כי גם לקבל את זה... זה כבר יחוס גדול!!! (יש הרבה שלא זוכות לקבל ונאלצות להסתפק בלברו חיים לאור בית השואבה) אבל זה רק במאמר המוסגר... מעניין לעניין באותו עניין...

נחזור לעניינינו... עכ"פ ר' אבייתר במקצועו הוא הספר הכהן שמטעם הלשכה!!!

יש תקופות שאני משמש ספר בעיקר זירה של לשכת הניזירים... ולפעמים אני עובר לזירה השניה... להיות הספר של המצורעים... מה שבטוח: את שניהם צריך לעשות הכהן!!!

ובכן: בימים שר' אבייתר משובץ במספרה של לשכת הניזירים זה פרס!!! הכי קל והכי נעים לעבוד בתגלחת של נזיר... כי סתם ככה... תגלחת של נזיר זה סיפור קטן לעומת תגלחת של מצורע... כי אצל נזיר מדובר בסה"כ בתספורת של הראש כולל הזקן!!! רק מה... לפעמים מדובר בנסיבות יותר משמחות... כשהנזיר ב"ה הגיע ליום מלאת והנה... הוא כבר זכה להקריב את כל הקרבנות שלו... והנה כבר הקריבו את השלמים... והנה כעת הביאו את בשר השלמים והניחו אותו בסיר על הדוד של האש והתחילו לבשל... וכל מה שנותר לי זה לגלח את הנזיר ולאסוף את השער בחרדת קודש כי משלחים אותו מתחת הדוד שמבשל את השלמים... זה מה שקורה במקרה האידיאלי... אבל לפעמים מדובר בנזיר שנמטא!!! סו"ס גם נזיר שנמטא צריך לגלח... והוא מגיע ביום השביעי לטהרתו לאחר המקווה (כשהוא כבר טבול יום) הוא מגיע בראש מורכן לגלח את ראשו ביום השביעי לטהרתו... (ומחר הוא יבא לכאן להקריב את קרבנות הטומאה ואז הוא מתחיל מסלול מחדש)... כן... אבייתר כבר לא צריך שהנזיר יזדהה ויספר לו... הוא כבר מזהה מיד על הפנים של הנזיר באיזה סטטוס הוא אוהז... כשמגיע נזיר לאחר מלאת... רואים נהרה על הפנים שלו!!! רואים שנזר אלוקיו על ראשו... ואילו כשמגיע לכאן נזיר טמא רואים שברון לב... (אגב: זה די משנה מי פה המתגלח! כי אם זה נזיר טהור אז הכל בסדר... אבל אם זה נזיר טמא... אז צריך לשמור מרחק!!! הלו... אתה הנזיר הטהור שמחכה כאן עם הגבר לבישול... תשמור מרחק... יש פה נזיר טמא שהוא טבול יום... גם אם הוא לא מטמא אדם... אבל הוא יכול לטמאות את הבשר קודש... לכן כשהוא מתיישב מול הספר שמים לידו תמור של שמור מרחק... (מסתמא זה לא מוסף הרבה למצב רוח השפוף שלו בלא הכי) אבל בינינו... ר' אבייתר מחייך לעצמו... נזיר זה עוד הסיפור הנעים... גם הנזיר הטמא... נו... אבל כשמדובר בתספורת של מצורע ? ? ? אה... זה שמים וארץ... פה מדובר בסיפור הרבה יותר טעון וכאוב!!!

דבר ראשון: התגלחת של מצורע היא לא במקדש!!! סו"ס מצורע הוא אב הטומאה... אסור לו להיכנס אפילו להר הבית... אל תשכח שמדובר פה ב-ניב שעד אתמול הוא היה משולח לא רק מהר הבית שזה מחנה שניה... אלא הוא היה משולח לגמרי מחוץ לג' מחנות... היה אסור ליניב אפילו להיכנס לעיר שלו... ואז סו"ס נרפא הגעג ואז הגיע הכהן שהביא שני ציפרים ועץ ארז ואזוב והיזה עליו וכו' ואז הותר לו להיכנס למחנה ישראל... ואז הזעיקו את ר' אבייתר... ר' אבייתר הגיע במבט שופע אהבה וחמלה על ניב שעד היום היה כ"כ מורחק ומנודה... והנה סו"ס אנחנו מתחילים להתקדם... סו"ס ניב יכול להיכנס למחנה שלישי ובעת אנחנו רוצים להתקדם להתחיל בתהליך טהרה לקראת האפשרות להיכנס למחנה שניה... כעת ר' אבייתר מגלח את ניב תגלחת ראשונה!! ור' אבייתר משלם על זה מחיר... כי לגלח מצורע זה אומר שר' אבייתר נמטא... כי המצורע הוא אב הטומאה ובעת הוא עדיין מטמא בגדים... בסיידר... בשביל זה ר' אבייתר משתדל לעשות את התגלחת בשעות הצהריות כדי שהוא יספיק לטבול עוד לפני הערב שמש ועד צאת הכוכבים ר' אבייתר כבר יוכל להיכנס לאכול בתרומתו... ותכלס... התגלחת של ניב זה סיפור שלם!!! זה לא כמו הנזיר שהזכרנו מקודם שמגלח רק את הראש... בתגלחת של מצורע צריך להוריד הכל הכל... לא להשאיר שיער אחת בכל הגוף כולו!!! **כד לעת!** (המקום היחיד שלא צריך להוריד את השער- זה השער שבתוך החוטם)... ומדובר בשתי פעימות של תגלחת!!! התגלחת הראשונה זה עכשיו... ואז ניב סופר שבעה ימים ואז ר' אבייתר יגיע שוב לתגלחת השניה... ויש הבדל תהומי בין התגלחת הראשונה לשניה... כי תחשוב שבתגלחת הראשונה ניב הגיע כולו מגודל... אל תשכח שלמצורע אסור להתגלח... תחשוב שהוא כבר חצי שנה מגודל... ואז ביום בהיר הוא מופיע כאן כולו מגודל ומזונח ועטוף עם בגדים קרועים... ככה הוא נראה בכניסה לתגלחת... ואז ר' אבייתר מגלח אותו ומוריד ההכל בכל מכל... **זה מעמד מרטיט!!!** כי פנים חדשות באו לכאן!!! תחשוב שניב נכנס כאן כולו מגודל ויצא קרח לגמרי... זו תחושה נפלאה... הרגשה של ניקיון... של טהרה... של דף חדש... (באמת אף אחד כמעט לא מזהה אותו) אבל חכה... אנחנו עדיין בראשית הדרך... סו"ס עדיין ניב שלנו אב הטומאה... ורק אחרי שבוע שוב מגיע ר' אבייתר... הפעם ניב שלנו נראה הרבה יותר טוב... סו"ס רק שבוע עבר מאז הגילוח הראשון... וגם הטומאה שלו היא כעת בדרגה אחת פחות!!! הוא אמנם אב הטומאה אבל הוא כבר לא מטמא בגדים... ושוב ר' אבייתר מעביר תער על כל בשרו... ובעת ניב בשעה טובה הותר להיכנס למחנה שניה!! להר הבית... סו"ס התקדמו עוד צעד...

ואז למחרת!!! כעת מגיע רגע השיא!!! אבייתר נכנס יחד עם ניב להר הבית... ניב נכנס לעזרת נשים לעמדת המתנה בלשכת המצורעים... סו"ס הוא עדיין אסור להיכנס למחנה שכינה!!! לבנתיים כהני משמר מתחילים להקריב את הקרבנות... ואז מגיע הקריאה... ניב... הגיע הזמן למתן בהונות... ר' אבייתר יוצא יחד עם ניב... הם מיד עולים בט"ו מעלות (שצמודות ללשכת המצורעים) ניב עומד בזירות ומקרב טיפה את האוזן ואת האצבע... והכהן מזה גם מדם האשם וגם מהשמן על תנוך אוזנו, בוהן ידו, ועל בוהן רגלו... והנה ב"ה זרקו את דם האשם... **ואז!!! אז מגיע הרגע של החיבוק העז!!!** אז מגיע סגירת המעגל המרגשת של הטהרה הסופית!!! כעת ניב שלנו הותר להיכנס גם למחנה שכינה... ר' אבייתר מכניס את רבי ניב לעזרה... לסמוך ולהתוודות על הקרבן עולה שהוא נדב שיכפר על הרהור הלב ועל עוון לשון הרע... עין לא נותרה יבישה לראות מחזה מרטיט של בן ששב סו"ס הבייתה לאביו שבשמים לאחר תקופה ממושכת של ריחוק משולש כפול ומכופל... אשרי העם שככה לו...

אבא יקר... אני מבקש להתפלל...

כשהייתי בחור הייתה רואה את האברכים מתפללים שחרית מאוחר... בשעה שמונה... שמונה וחצי... ולא הבנתי למה... משום מה לא הצלחתי לדון אותם לכף זכות!!! ועל זה נאמר אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו... וב"ה הגעתי למקומם ואז גיליתי את הנתון הטכני שקיים היום שרוב הנשים יוצאות לעבודה בשעות המוקדמות של הבוקר ואילו הגנים ע"פ רוב נפתחים בשעה שמונה בבוקר... ואותו אברך שאני רואה אותו מתפלל ברבע לתשע הוא באמת קם היום מאוחר... אתה יודע מתי הוא קם?? בשעה שש ועשרים!!! אוף... אם הייתי קם בשש ועשרה... עוד הייתי מספיק את המנין לפני שאשתי יוצאת לעבודה... אבל כעת זה כבר מאוחר והוא נשאר עם הילדים ומלביש אותם ומתקשקש איתם ומתנהל לאיטו בפיזור במוסדות וב"ה... אף אחד לא מתלונן... אבל את הפרט הפשוט הזה לא ידעתי!! לא ידעתי שאותו אברך שמתפלל בשעה שמונה וחצי זה לא עוד ישיבוהר שנופל עכשיו מהמיטה... הוא פשוט סיים עכשיו את הפיזור לאחר שעתים מתישות של עבודת הנשים לאנשים... (כמובן שאשתו מותשת נפשית עוד יותר בעבודה בשדה של מלאכת האנשים לנשים וזו סוגיה כפ"ע... בקיצור: למי שמע שצינאו ממצרים... מתברר שהורנו לטם בגדול... ועוד טוב לנו מזה ואנחנו אפילו לא רוצים לצאת... אבל עזוב... שלא נגלוש...)

פתאום קלטתי שזו הסיבה שהשעה הכי מתה בשחרית זו משבע עד שמונה!!! מאוד קשה למצא מנין נורמלי בשעה זו...

אז היות ובשבוע זה עדיין הגיליון יוצא במתכונת בין הזמנים אני מרגיש היימשי להציע בפניך יוזמה קצת מוזרה... אבל כמה שנים שאני נוצר אותה בלבי... נו נו... אולי מיישרה יעשה עם זה משהו... חשבתי על רעיון... אם יש כמה נערוס שסיימו סמינר או שעוד רגע הוא יוצאות לחופשה... והם הדור שלנו מחפש זכויות ותפילות וישועות... חשבתי על מיים של שמרטפיה בין השעות שש וחצי לשמונה בבוקר!! השמרטפיה תהיה בעזרת נשים שול!! של בית הכנסת... האברך שרוצה להתפלל בשעה נורמלית במנין נורמלי ולהגיע נורמלי לכולל ישים את הילדים בשמרטפיה... והנערות שיקבלו את הילדים ידעו שכל ילד שמגיע לידים שלהם זה תשלום במקום של תפילת שחרית של אברך בן עליה שהפרגוד לא ננעל בפניו... אני בעד שזה יעלה כמה גרושים... אני חושב שיהיו הרבה בני עליה שישמחו לשלם כסף מלא על תפילה בשעה כבירה!!! (תכן שיהיו נערות שהתשלום שלהם יהיה שהוא יתפלל על שידוך שלהם באותו שומע תפילה) ומי הכי עורך אותי ליוזמה הזו?? אני רואה מידי פעם כל מיני יוזמות מבורכות של כולל חצי שעה לפני התפילה או חצי שעה אחרי התפילה והמטרה היא ליצור מנין רציני של בני עליה שמתפללים במתינות ויש להם הכנה לתפילה ומהלקים על מלגות ושמיירת סדרים ואל תשאל... ואני חשבתי לעצמי: רבש"ע: מי צריך מילגה?? מה... אני ישיבה קטנה שצריך לשחד אותי במלגה בשביל להתפלל שחרית מוקדם? הייתי מאוד מאוד שמח להתפלל בישוב הדעת בשעה שבע וחצי בבוקר... רק יש לי בעיה טכנית!!! יש לי פה ילדים שאני ביביסטר שלהם ואני לא יכול... אז מה הוא עונה ליי?? הנה... קח את המילגה ותארגן ביביסטר... אה... אם ככה... בא ניגש ישר לעניין... בשביל מה לתת לי כסף שאני מתפלל בזמן?? אולי אני אתן כסף למה צעירות שמוכנות לשמור בצורה מרוכזת על כל הילדים של כל מי שרוצה להתפלל מוקדם?? אני מוכן לתרום את הבימבה הראשונה לקייטנת שחרית... (כמובן שלא סגרנו את כל הפינות... סו"ס כל בית והשעות שלו... ויש מעונות וכו') אם הרעיון שלי מבור מידי ולא מעשי... אז לפחות הצלחתי להציק כמה יהודים...

מה שבטוח: אבא יקר... אני ניצב כאן למולך ומבקש להתפלל...

מה עושים עם 'קשר דם' ש- 'יושב על הוריד'??...

(המשך) - לא לחינם יש אנשים שמעדיפים את עירך לפני עניי ביתך... כי עניי ביתך זה לפעמים מפוצץ ומטריד ומטריף את הדעת שבן אדם מוכן לכלכל את כל עניי העיר ורק תוציא לי את המחט הזו של קשר דם מהוריד!! **תנקוט האי כלל בידך: קשר דם זה משהו שיושב על הוריד!!**

השאלה הנשאלת: איפה בכל זאת הגבולות?? איפה המקום שבו גם בן משפחה דופק על השלחן ומכריז: ההלו... סיימתי איתך?? וחייבת להיות כזו דפיקה על השלחן... זו מוכרח המציאות... נטו לטובת העניין!! כי כידוע: בן משפחה חסר אחריות שההתנהלות שלו לא תקינה... אם אתה תתן לו תחושה שבכל מחיר הוא יכול ליפול עליך אתה פשוט מנציח את השלומאליות שלו ואסור לך לעשות לו את העוול הזה... ולכן גם אם אתם אנשים הכי טובי לב ובעלי אפשרויות ואתם מצידיכם מוכנים בכל מחיר לכבות את השרפות ולכסות את החובות... אבל אם הוא יקלוט שתמיד יש לו על מי ליפול... אז אתם פשוט עוזרים לו להמשיך להיות חסר אחריות כי הוא יודע שמישהו אחר ישא באחריות במקומו... וזה אסור שיקרה!!! נטו משיקולי דאגה לטובתו!!! ולכן חייבים גבולות... לא יודע איך... זה דבר שצריך לתת עליו את הדעת... אבל איכשהו תמיד לשרד שההלו... תקח אחריות על עצמך!!! (גם אם בסוף בסוף אתה תגיה עם הזרונק ותכבה את השריפות ותסדר את העניינים... אסור שהוא ידע את זה מראש... מצד שני: יש מצבים מאוד מאוד קשים שאותו בן משפחה כן צריך לדעת שמישהו פה עומד לצידו בכל מצב... כן... זה דברים עדינים שמאוד תלום בחולשת הבן אדם ובגודל הקשיים שלו... בקיצור: מסוכן... דינמיקה שלא נגמרת.)

עד כאן מהזוית היותר פרקטית!!! כלומר: שלא כדאי לתת אשראי פתוח לאדם חסר התנהלות כי זה פשוט הופך אותו לנכה... אבל בא נעזוב את זה... תכל'ס... מה עושים בני משפחה שהם לא אמידים... והם לא ר' שיעלה קסטירר שאוהב כל יהודי כמות שהוא... (העיקר "לשובע ולא לרזון")... בפרט כשמדובר באנשים עסוקים ובעלי משפחות ואותו קרוב משפחה שלא מוכן לעזור לעצמו... סוחט הרבה אנרגיות והכי כוחות ועצבים שאין לנו אותם ברזרבה... ומה עושים?? איפה הגבולות??

אז צר לי... תשובות מאוד חדות וברורות אין על זה... מה שבטוח: גם למשפחה הקרובה יש גבולות!! בסופו של דבר הדינמיקה של החיים עושה בשבילנו את המיפוי... סו"ס יש סולם עדיפויות תורני... לדוגמא: בן אדם נשוי מחויב לאשתו... לילדיו... ורק אח"כ לבני המשפחה... כך שבסופו של דבר הדאגה נעצרת באיזשהו מקום!!! וברגע שהתורה מתחילה לדבר על יעקב אבינו... מכאן ואילך השם היחיד שמוזכר זה אלוקים!! מידת הדין!! ולמה? כי יעקב בונה בית!!! ובית צריך גבולות מאוד ברורים... אצל יעקב אבינו לא מצינו בית הכנסת אורחים... הבית שלו לא פתוח מארבע רוחות... יעקב לא מקרב את עשיו ולא את ישמעאל... אין אצלו קירוב רחוקים... ולמה? כי כשבונים בית יש סדרי עדיפויות!!! והי"ב פיצקאלאך תובעים את שלהם וכמעט ולא משאירים ליעקב אבינו מקום להיות פנוי לעזור לאחרים... כך שאחרי של ההסתבכות עד כמה לעזור לבני המשפחה... הרי מי שבסוף עושה לנו את העבודה זה התובענות היומיומית של קורות הבית שהם מכתיבים את הסדר יום והמעט אנרגיות ואפשרויות שנותרו כבר לא משאירים הרבה מקום לספק...

בינינו... קצת התחמקתי מתשובה... נכון!! באמת התחמקתי!! כי זה באמת שאלה מסובכות... זה מסוג השאלות שאין עליהם תשובות חותכות... כמובן שכל מקרה לגופו... אבל מה שבטוח: סו"ס גם לאחווה שבין אחים ובין בני משפחה יש גבולות מסוימים... סו"ס אח זה לא בן!!

אהבה של אב לבן זה דבר שהוא ללא גבולות בכלל... אבל אהבה ואחווה שנדרשת בין אחים או קרובי משפחה זה דבר שיש לו גבולות!! וכשמישהו חוצה לגמרי את הפסים וההתנהגות שלו מתחת לכל ביקורת... והוא כל הזמן מעורר פרובוקציות ודרמות מיותרות (מיותר לציין אם הוא לא הולך בדרך הישר והוא עלול לקלקל) יש גם מושג לנתק קשר!! אפילו גט לא צריך לתת... נכון שזו כריתת אבר!! נכון שלכתחילה עדיף לחזק קשרי משפחה... ויש עדיפות של עניי ביתך ו"חפרה לא נשא על קרובו..." אבל ההלו... יש גבולות!!! (זה לא סוד שישנם בתים שלימים שהתפרקו בגלל שהם לא השכילו בעוד מועד לפרק קשר עם המשפחה המורחבת... ואם כבר צריכים לפרק... מיותר לציין שעדיף לפרק קשר עם המשפחה המורחבת מלפרק את הבית בעצמו)

עד כאן נגענו בבעיה היותר קלה... הקצת פחות מסובכת... כעת ניגש לבעיה הכי הכי מסובכת... מה עושים כשיש **הורים** ברקע ! ! ! ! ?

כלומר: לפני כמה שורות סיכמנו שעם כל הכבוד לאחים ובני משפחה קרובים שצריך לדאוג להם... עדיין יש גבולות!! יש מקום שבו אתה דופק על השלחן ואומר: אחי היקר... סטופ!!! אני סיימתי לכסות לך את החובות ולתת עליך ערבויות ולחפות עליך בבית משפט... כל זה נכון כשאין הורים ברקע... אבל מה קורה כשיש אבא ואמא ברקע... פה הנושא נהיה הרבה יותר מסובך!!! כי נכון... איתו סיימת... הוא כבר הגדיש את הסאה... יש גבול לכל תעלול... אתה לא מחויב אליו יותר... כעת מצידיך שיסתבך... שישב בכלל... זה לא עניין שלך... **אבל ההלו... מה עם אבא?? מה עם אמא?? זה הרי נופל עליהם??**

ופה!!! זה כבר ממש גופי תורה!!! כי לעניות דעתי הסוגיה הזו ממש מפורשת בתורתנו הקדושה באריכות בפרשת וישב מקץ ויגש...

אם שמת לב: "יב השבטים נתבעו למסור נפש על שני אחים!!!

הם נתבעו על יוסף!!! והם נתבעו על בנימין!!! וזו שני סוגי תביעות שונות לחלוטין... בפעם הראשונה הם נתבעו על יוסף... מה הם נתבעו? למה מכרתם את יוסף?? למה רציתם להרוג אותו? למה זרקתם אותו לבור? בסידר... אני חוזר בתשובה... מהיום אני לא אזיק לאח שלי!! אני לא אהרוג אותו... לא אמכור אותו גם כשאני סבור שזה מגיע לו... זה!!! בזה מסתכמת התביעה שהאחים נתבעו על יוסף...

כלומר: אם הפרשיה הייתה מסתיימת בפרשת וישב מקץ... המסר היה שמהיום אתה צריך להתחזק בלא להזיק לאח שלך!! גם אם יש לך טענות קשות כלפיו... בכל זאת תתאפק ואל תזרוק אותו לבור... זה!!

אבל!!! מה נעשה שזה לא נגמר כאן... בפרשת מקץ ויגש פתאום איש אדוני הארץ עושה תרגיל שלם ובכוונה הוא מפיל על בנימין תיק פלילי... בנימין נתפס כגנב!!! ולא סתם גנב... אלא לא פחות ולא יותר הוא בחר לגנוב את הגביע של איש אדוני הארץ... והופה!! תופסים

אותו מול העיניים של השבטים... האחים מסתכלים על בנימין... אתה לא מתיישי?? אין לך מה לעשות?? אתה כזה גנב?? ויוסף מתזמן בכוונה את התרגיל הקשה הזה!! כי הוא מצפה מהאחים ש... שתקחו אחריות מלאה... על מי?? על האח "גנב"!!! וזה מה שאכן קורה... ללא אומר ודברים " ויעמוס איש על חמורו וישבו העירה"!!! השבטים כעת חוזרים למצרים... והם נחושים כמו אריות... אנתנו לוקחים אחריות מלאה על בנימין על החיים ועל המוות!! ויוסף ממשיך לדגור עליהם ולא מרפה... והוא שואל בשיא הכינות: רגע... מה אתם רוצים?? אח שלכם גנב!!! אתם גם מסכימים איתי שמגיע לו עונש ביושר... אז מה אתה יודע מנסה לפרוש חסות על הגנב הזה?? הוא גנב!!! מגיע לו עונש... ואתם לא גנבים... אז אתם עלו בשלום אל אביכם ותמשיכו את החיים שלכם הלאה... ואילו הוא ירצה את עונשו כדן... ופה יהודה נעמד כמו אריה... ומודיע ליוסף: נכון!!! אח שלי גנב!!! אבל אוי אוי אוי... יש לנו אב זקן!! ואיך?? איך אעלה אל אבי והנער איננו איתי... נכון שאח שלי גנב ומגיע לו עונש... אבל מה אני אעשה עם אבאל... ופה!!! פה נסגר המעגל!! את המשפט הזה יוסף רצה להוציא מהאחים וכאן התוודע יוסף לאחיו!!! כלומר: כשאני יוסף... כשאני הייתי בתמונה... התביעה עליכם הייתה בסה"כ שלא תשליכו את אח שלכם בבור... זה!!! בזה הסתכמה המחויבות שלכם כלפי אח שלכם... לשמור על הפסקת אש ולשמור על סטטוס קוו... בלי מריבות מיוחדות... אני לא רב איתך ואתה לא איתי... אבל!!! כעת יוסף מוציא מהאחים את הנאמנות ולקחת אחריות שברגע שיש אב זקן... ברגע שיש הורים בתמונה ויש פה שיקול של "איך אעלה אל אבי..." פה לא מספיק לשמור על הסכם קר של "צירית אש" מול האח... כאן צריך למסור נפש על האח... ולא סתם... אלא על הורא גנב!!

כן... כאן טמונה הבעיה הכי הכי מורכבת... סיטואציה שבה אתה מצידיך ממזמן היית נוטש את הזירה... מנתק קשרים עם אותו אח או גיס... שהוא לא שווה את זה ולא מגיע לו... אבל ההלו... אם אתה תעזוב את הזירה זה הרי יפול על אבא ואמא... **ובשבילם!!! לו בשבילם אתה צריך להמשיך להיות נוכח כאן!!** זה תובעני... זה קשה... זה מר... וכמובן שגם כאן צריך לדעת שיש גבולות... סו"ס גם במחויבות של כיבוד הורים... גם שם יש כללים ברורים עד כמה זה יכול להיות על חשבון הבית... ובשביל המקרים הסבוכים האלו... בשביל זה יש רב!! בשביל זה חייבים רב!! זה מסוג הבעיות המורכבות שחייבים רב צמוד... אין בזה כללים... זה נתונים שמשתנים מיום ליום וממקרה למקרה... וזה חמורה שבחמורות... והה... אין הרבה מה להוסיף כאן... כן... אני יודע שזו לא חכמה גדולה להציג את הבעיות ולהשאיר אותם ללא פתרונות... אבל אין מה לעשות... פרטים נוספים מול הרב!!!

---**אבל מה כן...?? טיפ אחד קטן אני כן יכול להגיד... ותאמץ אותו...** צריך לדעת: שלא לכל הבעיות יש פתרון!! כן... מה ששמעת יש דברים שאין להם פתרון!!! בפרט כשמדובר במחזלים של אחריים!!! המסקנה הזו בדרך כלל נרכשת עם השנים ועם הניסיון שאתה עומד מול בן אדם שלא עוזר לעצמו... ובהתחלה אתה יוצא לאבק איתנים... מפעיל נגדו את כל התווחים... מנסה לעזור לו בכח... מחלטי בשבילי לוקבך לו ומנסה לאגרוף אותו מכל הכיוונים... ועם הזמן אתה נהיה מותש ולאט לאט אתה קולט ש... זה מה שיש!! זה האיש!! זה החולשות שלו!! אלו הם הבעיות שלו!! וככל הנראה זה לא הולך להשתנות!! (עכ"פ לא אתה הוא זה שתשנה את זה) ואז ברגע שאתה קולט את זה... כעת צריך לחשב מסלול מחדש... אם עד עכשיו בזבזתי אנרגיות יקרות בשביל לנסות לפתור את הבעיה וזה נכשל בגדול... כעת צריך לקחת את אותם אנרגיות ולשים אותם במקום הנכון!!!

איפה?? בלהיות בשטח... להשרות אוירה טובה ונעימה בתוך המצב הקיים... אתן לך דוגמא: אני מכיר אחד שהיה לו אח בעייתי ומרוב שהיה איכפת לו מההורים וכך... אז הוא רב איתו והסתכסך איתו...

מה יצא בסוף?? שאם עד היום היה להורים צרה אחת... שיש להם ילד בעייתי... כעת נוסף גם הוא על שונאינו... ויש להם שני ילדים מסוכסכים!!! אתה מבין לבד שעזרה כזו לא מוסיפה בריאות להורים... יתירה מזו: אם אבא שלך יושב כעת בסלון ומתפוצץ על עוד איזה פרשיה חדשה שאחך סיפק... אם אתה מתפוצץ יחד עם אבא שלך... אז "יופי" אתה עוזר לאבא שלך להתעצבן... אם אבא שלך חשב שהוא חצי מפגר אתה מוסיף לו מידע שהוא לא יודע ומוסיף שמן למדורה ועכשיו הוא כבר לגמרי מפוצץ עליו... אבל!! היות והשכלת להבין שאתה כבר לא יכול לתקן את אחיך... זה מה שיש... אל במקום להיות חלק מהקיסור וחלק מהבעיית... הייפה!!! תמיהה פה ממקום של המרגיע הלאומי... תהיה זה שמנמיך להבות ומסביר לאבא שלך שזה לא כ"כ נורא... תנסה למזער את התסכול... בקיצור: תזרום פה בתוך המצב!! ואל תשכח שסו"ס ההורים אוהבים אותך... ואם יש לך כל מיני קטעים 'חמודים' לספר עליו ולזרום איתו ולהשרות אוירה נעימה... פה אתה יכול הרבה יותר להועיל מאשר לנסות שוב ושוב לכבות שרפות... בקיצור: במקרים שכאלו עיקר העבודה שלך כאחד מהמשפחה זה פחות לפתור בעיות ויותר להרגיע אותם... הורים שמאוד כועסים על הילד שלהם על תעלול מסוים שהוא עשה... אם אתה תגיע בחכמה ממקום של 'אני מבין אותך' מסכן... הוא היה במצוקה... ברוב הפעמים הדברים האלו נופלים על ההורים כמים קרים על נפש עייפה כי סו"ס הם רוצים לשמוע שהוא לא כזה גרוץ... (כמובן שזה לא שחור לבן... לפעמים צריך לתת מקום של הכרה לתסכול... בקיצור: בכל דבר יש היגיון...) בקיצור: פה!!! בנקודה הזו יש לך כר נרחב איפה אתה יכול מאוד מאוד להועיל... הרבה יותר מלנסות לפתור בעיות...

כן... צריך לדעת שמי שמנסה לפתור בעיות בכל מחיר... בשביל זה הוא צריך לצאת למאבק ולהפעיל אגריסיביות וכוחנות שלפעמים זה כ"כ מעכיר את האוירה... שעזוב... יתכן שיצא שכרו בהפסדו ועדיף כבר להיות המרגיע הלאומי והאיש הטוב שמכיר במה שיש ומשתדל לעשות את המירב והמיטב כדי להקל על המצב כמות שהוא... בסופו של דבר בכל דבר צריך להפעיל שכל ישר ויעוץ בדעת תורה...